

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. Quidam Diaconus, cum Ordinam Sacerdotalem surret, tetigit Calicem cum Patena, sed non tetigit Hostiam, quæsiut à me postea, an talis contactus sit de necessitate Sacramenti? Et quid si tangat ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

tantum, imo & solum calicem? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 184. alias 185.

Sup. hoc in-
fra in Refol.
11. in fine §.
Sed his, &
seq. & in
Ref. 12. à
principio, &
in Ref. 19. §.
Vnde, in fine
& in Ref. 9.
à principio.

§. 1. **A**ffirmatiuum sententiam tenet nouissime Fernandez in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 11. §. 6. num. 1. & Faber Lector publicus S. Theologiae in Academia Patavina de sacram. Ordinis in 4. sent. dist. 24. quæst. 1. disp. 1. cap. 4. num. 121. & seq. & respondet ad argumentum, quod vinum ab ordinando non tangatur, sic enim ait. Quod autem non tangatur vinum, cum sit in calice, ergo nec hostia necessarii est tangenda. Respondetur non valere consequentiam, quia neque Apostoli tetigerunt vinum, cum datum fuerit in calice, & regulariter accipiens vinum, non solet tangere vinum, sed illud recipere in aliquo vase. At Hostia, & panis cum datur, accipitur in manibus, & tangitur: ergo dicendum est esse de necessitate Sacramenti. Quod etiam adducitur de sermonibus familiaribus, in quibus quis donat equum alicui, & ille eum recipit absque eo, quod eum tangat, multo minus concludit; quia aliud est loqui de similibus actionibus familiaribus, & de actione sacramentali. Ita Faber.

Que nunc
hanc sequen-
tur, in fine
eius §. 2. à
vers. Imo, &
in §. seq. & in
Ref. 1. not.
præterita
§. 1. ante me-
dium à vers.
Et hoc à for-
tiori, & hoc
intellige pro
edictu phys-
ico continen-
to in hoc §.
& in Ref.
præterita, &
infra in Ref.
19. §. Vnde, à
lin. 8. & fatè
in ro. 4. tr. 8.
Ref. 19. à lin.
4. & hic su-
pra in Ref. 1.
§. notandum
autem, & in
tom. 3. tr. 1.
Ref. 66.

2. Sed ego hanc opinionem refello in tract. 3. miscell. resol. 3. vbi etiam addidi, & nunc addo contra Doctores, quos citat, & sequitur Bonacina de Sacrament. disp. 8. quæst. unica. punct. 5. n. 10. realem, & physicum contactum materiae, quæ in ordinatione traditur, ad substantiam, seu valorem Sacramenti non pertinere. Et præter quos ibi citavi, docet etiam hanc sententiam Albertus Magnus in 4. sent. dist. 24. art. 3. ad 2. Zambrianus de sac. tempore mortis, cap. 6. dub. unico, n. 6. Ragucius in lucerna Para-chorum de sacram. Ordinis, qu. 3. num. 2. & nouissime Layman, in Theol. mor. lib. 5. tract. 9. cap. 5. n. 4. vbi sic asserit, Mihi placet magis sententia aliorum, qui negant ad substantiam, & valorem ordinationis contactum requiri; nam rationes sententiae affirmantis, cui præteritum in re tam graui probanda onus incumbit, non conuincunt. Ad primum enim responderetur, verbum, accipere, solum significare spirituales potestates ordinando conferendam, per exhibitionem Symboli externi, quo collatio talis potestatis significatur. Quare negandum est verbum illud ex necessitate Sacramenti referri ad eum, qui ordinandus est, vt capiat, seu manu tangat externum symbolum. Cur enim necessariò illud tangere debeat, non video aliam causam afferri posse, nisi vt traditio potestatis ab illo acceptetur. Id verò dici non potest, cum Sacramentum illud non consistat in contactu aliquo, sicut matrimonium, quod proinde traditionem, & acceptationem postulat. Sed neque ad ipsum matrimonij contactum, corporum contactum necessariò requiritur, cum alia signa mutæ traditionis, & acceptationis exhiberi possunt. Quanto igitur magis, cum traditio spiritualis potestatis fieri possit sine reali contactu per solam exhibitionem symboli factam homini præsentem? Adde, si naturalis acceptatio significata ad valorem Sacramenti necessariò requiritur, consequens esse, vt paruuli, qui vsum rationis nondum habentes, huiusmodi acceptationis signum edere non possunt, inualidè ordinentur, quod repugnat communi sententiæ. Ad secundum responderetur ex praxi Ecclesiæ plus colligi non posse, quàm quòd talis ceremonia tangendi materiam ab Ecclesiâ præcipiatur. Ita Layman, que omnia adnotare volui ad extirpandos scrupulos, qui ordinandos ferè semper vexare solent, maxime pro tactu hostiæ. Notandum est tamen hæc, quòd Doctores asserentes necessarium esse contactum physicum in ordinatione, concedunt, quòd non sit neces-

farius contactus hostiæ, sed sufficit tangere patenam.
3. Imò Sotus, & Syluester, quos citat, & sequitur Villalobos in sum. tom. 1. tract. 11. dist. 4. num. 2. afferunt fati esse, vt quis in tali casu tangat solum calicem; & ita docet Coninch, de Sacram. dist. 24. dub. 7. num. 71. & Io. de la Cruz in direct. confitens, in part. 2. de sacram. Ordinis, dub. 2. concl. 1. & Ledesma in summa tom. 1. de sacram. Ordinis, cap. 3. concl. 2. cetera ca finem, debent tamen ipsi diligenter curare, vt in ordinatione subdiaconatus tangatur calix cum patena, in diaconatu liber Euangeliorum in presbyteratu calix cum vino, & patena, cum hostia, sed potest, nam ita Ecclesiâ præcipitur.

RESOL. IX.

Quidam Diaconus, cum ordinem Sacramentali tenet tetigit Calicem cum Patena, sed non tetigit Hostiam, quæ sit à me postea, an talis concessio sit de necessitate Sacramenti.
Et quid, si tantum tangat calicem, in quo est patena cum Hostia, non vero tangat ipsam Hostiam, nec patenam?
Et quid est sentiendum, si tantum tangat Hostiam solum, & non Patenam, neque Calicem?
Et an saltem talis ordinandus sentiat iuræ Calicem, & Patenam?
Et an contactus physicus instrumentorum in ordinatione sit de necessitate Sacramenti, vt tenent de necessitate præcepti? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 3.

§. 1. **A**liqui, vt notat Coninch de Sacram. dist. 20. dub. 7. n. 57. putant ordinandus Sacramento, non solum debere tangere physicè ipsam Calicem, ac Patenam, sed etiam ipsam Hostiam.
2. Sed contraria opinio potius est recepta, quam docent Sotus in 4. dist. 24. quæst. 1. art. 2. Zambrianus in decis. cas. conf. cap. 6. dub. unico, num. 11. de Summa Corona part. 3. cap. 3. de causa materiae, numer. 11. Cameroto de Sacram. tract. 1. cap. 3. ad 4. Valent. tom. 4. dist. 9. quæst. 1. punct. 5. Ledesma in sum. tom. 1. de Sacram. Ordinis, cap. 3. fol. 41. vbi nota- ga in sum. tom. 2. cap. 57. col. 5. & in speculatio tom. 2. ad §. 5. num. 21. Victorellus in addit. ad v. ill. de materia Adarini Fornarij cap. 2. Bonacina de Sacram. dist. 8. quæst. unica. punct. 3. num. 10. & Didacus Nugens in addit. ad 3. p. tom. 2. quæst. 24. art. 5. dist. 2. vbi querit quid dicendum si quis tangat vna manu Calicem, & alia Hostiam, & non Patenam, vel Hostiam, & non Patenam, & non Hostiam, non Hostiam, vel Hostiam & non Patenam, & non Hostiam, tunc esse verum Sacramentum. Et ratio est, quia sicut vinum sufficienter tangitur tacto Calice, in quo est; ita & Hostia sufficienter tangitur tacta Patena, in qua est, vel etiam Calice, in quo est Hostia, nam etiam in aliis rebz humanae nature, non solent specialiter tangi omnia que traduntur, quando vnus eorum est in alio. Item in Ritualibus, vbi que in hoc contactu necessaria sunt, etiam si non describuntur, illud nullo modo, vel leuiter insinuatur, nec etiam Episcopus ordinans, cuiusque minister sunt solliciti, vt fiat. Immo hæc opinio etiam vera in sententia eorum, qui putant contactum physicum esse de necessitate Sacramenti, & eam debere sic intelligi, vt sit probabilis, & eorum Vaquez in 3. part. 3. tom. 3. dist. 246. cap. 2. num. 19. & 20. Nam cum ordinandi habeant tunc manus lineo colligatas, difficile hinc fieri potest, vt ipsam Hostiam simul cum Calice tangant, præteritum quare do habent digitos breuiore.
3. Non reticeam tamen ad tollendos omnes scrupulos, esse opinionem probabilem illam, quæ dicitur

& supra in Ref. 7. §. Prohibetur etiam post medium, & late in to. 3. c. 2. n. 8. Molfel. in summ. tom. 1. tract. 2. c. 1. n. 42. cum Valquez loco citato, nempe, non esse necessarium, vt ordinandus tangat phycicè materiam, sed sufficere vt extensione manuum ostendat se eam ab ordinante acceptare, quia Concilium Florentinum de ordine, nihil meminit de contactu, sed tantum de traditione, cum tamen diligentissimè egerit de necessariis pertinentibus ad essentiam Sacramentorum. Secundo, traditio instrumentorum tantum deseruit ad determinandam potestatem, quæ datur. Sed ad hoc non requiritur contactus, sed ostensio præfens cum signo acceptatio, quia non est eadem ratio, quæ in Baptismo, Confirmatione, & Vnctione: non enim dicitur quis lauari, vel ungi, nisi aqua, vel oleum attingat eius corpus. Tertio confirmatur, quia verè dicitur quis accipere equum, vel nummos in foos, licet illos non tangat, modò sit ostensio præfens, qua tradantur, & ab ipso acceptentur. Denique aliquando potest acquiri possessio, & esse vera traditio sine reali apprehensione, modò sit aliquod signum exterius loco illius apprehensionis realis, vt patet. Ergo, &c. Hæc omnia intelligenda sunt de necessitate Sacramenti, nam de necessitate præcepti ordinandus, vt notat Coninch. de Sacram. d. sp. 20. dub. 7. n. 71. concl. 6. tenetur tangere saltem calicem & patenam.

Sup. hoc in Ref. 1. §. Notandum autem. Teneat.

RESOL. X.

An qui in ordinatione Sacerdotis tetigit tantum Calicem, & non Patenam, valide ordinatus fuerit? Ex part. 6. tract. 8. & Misc. 3. Ref. 19.

§. 1. CASUS in praxi accidit, & de illo ego interrogatus fui à quodam Illustrissimo Antislite, & affirmatiuè respondi: & ita hanc sententiam tenet nouissimè Ioannes Petit in Theol. Sacram. part. 2. tract. 7. sect. 93. vbi sic ait. Communis sententia est contactum materię esse de essentia; quia in quolibet Sacramento habente materiam, necesse est, vt suscipiens contingat illam, vt patet in Baptismo & alijs. Tenetur ergo ordinandus Sacerdos, tangere calicem & patenam, saltem ex necessitate præcepti: quia hoc expressè in rituali præscribitur: quia tamen is qui tangit calicem, secundum communem vsum videtur tangere etiam patenam ei impositam, est satis probabile, hunc contactum ad valorem Sacramenti sufficere, & contactum patenæ tantum ad maiorem securitatem exigi. Ita Petit; cui etiam adde Stephanum Bauny in Theol. Moral. part. 1. tract. 7. quæst. 12. vbi ita allert. Qui in Sacerdotem ordinatur tenetur necessitate præcepti tangere calicem & patenam cui superposita est hostia. An autem immediatus esse hic contactus debeat, disputant Auctores. Probabilis est opinio mediatum sufficere saltem respectu patenæ, quia secundum communem vsum, tangi censetur patena, quando calix tangitur, & proinde sufficit calicis solius contactus ad valorem Sacramenti. Ita ille. Verum quia hoc certò non constat, & est omnis in Sacramentis querenda securitas, curadum est, vt tam calix, quam patena immediatè tangatur, grauitèrque proinde peccatum, qui fecus faceret cū aduertètia.

RESOL. XI.

An Sacerdos, qui in ordinatione tetigit Calicem, & non Patenam possit pro Missis dicendis accipere stipendium, nisi denuo ordinetur sub conditione?

pendium, nisi denuo ordinetur sub conditione? Et an contactus phycicus Patena requiratur de necessitate Sacramenti? Et vtrum sit equalis ratio de contactu Hostia, ac de contactu Calicis, & Patenæ? Et deducitur, an contactus phycicus instrumentorum sit necessarius pro validitate in Ordine Sacerdotij, & aliorum Ordinum? Et an sit futura valida consecratio, si Episcopus porrigat panem extra Patenam? Idem est dicendum de vino extra calicem? Ex part. 10. tr. 16. Misc. 6. Ref. 88.

§. 1. ALIQUIS possit affirmatiuè respondere: nam qui tetigit Calicem, dicitur moraliter tangere Patenam, & talis ordinatio esset valida. Et idèd Martinus de San Ioseph in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 2. de Ordine, num. 14. sic allert: [En caso, que no se toque la Patena, ni la Hostia, si no solamente el Caliz, sienta es mucho mas probable, que es valido el Sacramento: porque en tocando el Caliz se tocan la Patena, y Hostia, que estan en cima, arg. 1. vulg. aris 21 ff. de furt. Gloss. earum in l. restituata 47. ff. ad Treb. & sufficit tangere modicum, quod non habet discontinuationem ad totum, argum. cap. vnic. de consecrat. Eccles. lib. 6.] Ita ille, qui citat Sorum, Valentiam, Valquez, Hurtadum, & Granadum; quibus adde Castrum Palaum tom. 4. disputat. 27. punct. 5. num. 20. & alios, quos citat. Et hoc à fortiori tenent Doctores, asserentes, contactum phycicum non esse necessarium pro validitate Sacramenti in ordinatione Sacerdotij, & aliorum Ordinum, vt nouissimè, me citato tenet Martinon de Sacram. tom. 2. disp. 66. sect. 5. num. 61. qui postea pro casu nostro num. 68. sic ait: Cæterum, plerique illorum, qui volunt, contactum materię necessariò requiri ad valorem Sacramenti ordinis, dicunt, non esse necessarium tangere proximè singula, quæ pro materia offeruntur: sed sufficere, quod in Sacerdotis ordinatione, v. g. tangatur Calix suppositus Patenæ: neque magis necessarium esse tangi Hostiam ipsam Patenæ superpositam, quam vinum in Calice contentum, quod certè nullus ordinandorum tangit. Sic ille, & alij, quos citat Quintanaduenas in Instruct. ordin. par. 3. §. 2. num. 14. vbi sic ait: [No es necesario tocar todas las cosas, como son en el Sacerdotio el Caliz, Patena, y Hostia, sino qualquiera que toque basta, estando iuncta con las otras, y qualquiera parte de qualquiera destas cosas: y este tacto solo requerir por bastante los Doctores, que afirman ser necesario con tacto fisico, sienten otros.]

2. Sed, his non obstantibus, quia non desunt Doctores, quos citat Coninch. de Sacram. disput. 20. dub. 7. num. 71. & Opatouius de Sacrament. tract. de Ordine, disp. 1. quæst. 4. num. 66. asserentes contactum phycicum Patenæ requiri de necessitate Sacramenti, idèd respondeo ad casum propositum negatiuè, quod idem dicendum est in casu aliarum opinionum probabilium, nempe non posse secundum illas ordinationem celebrare, nec stipendium pro Missis sumere, nisi denuo ordinetur sub conditione. Et ita me citato tenet nouissimè Cardinalis de Lugo in Consl. mor. lib. 1. dub. 1. num. 11. Tannerus tom. 4. disp. 7. §. 2. dub. 1. n. 14. & alij. Vnde hanc sententiam in terminis docet amicissimus P. Dicastillo de Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 14. num. 205. Qui tamen, me citato, rectè obseruat, hoc non esse dicendum, si tangeret Calicem, & Patenam, non tamen Hostiam; nam in tali casu moraliter certum est, ordinationem esse validam.

3. Sed nouissimè duo viri docti contrarium asserunt,

Sup. contentò à lin. 2. huius Resol. supra in Ref. 8. §. vlt. & in Ref. 9. §. 24. cursum ad medium, & in Ref. 10. & in Ref. seq. §. Sed licet, breuiter, post mediũ, vers. Idemque.

Sup. hoc eò-lactu phycico in Ref. 1. not. præteritæ §. 2. & in Ref. 2. §. 2. in fine, à vers. Imo & seq. & supra in Ref. 1. §. Notandum, & in Ref. 7. §. Probatur etiã nostra, & infra in Ref. 19. §. Vnde à lin. 8. & late in to. 3. tr. 1. Ref. 66. à lin. 2. & in to. 4. tr. 2. Ref. 19. à lin. 4.

Sup. hoc in Resolutionibus, & §. 5. not. præteritæ.

Sup. hoc stipendio in Ref. seq. §. Sed licet, cursum ante medium.

Sup. hoc, & contentis in duobus §. seq. signauer supra in Ref. 8. & 9.